

01> OYA ECZACIBAŞI

02> GÖRGÜN TANER

03> ÖZALP BİROL

07> DEVRİM ERBİL

08> RABİA GÜRELİ

09> İLBER ORTAYLI

İstanbul'a DEĞER KATAN 25 KİŞİ

16> MURAT BELGE

PORTRELER: MESUT VARLIK, SELİN ÖZAVCI TOKÇABALABAN, IRMAK ÖZER, EREN BAŞAĞAN

KÜLTÜR-SANATTAN EDEBİYATA; TARİHTEN YEME-İÇMEYE; MİMARİDEN MÜZİĞE KENTİN ÇAĞDAŞ KODLARINI YAZANLAR, İSTANBUL'A CAN SUYU OLUYOR, NİCELERİNE İLHAM VERİYOR. **DERGİMİZİN YAYIN EKİBİ, 25'İNCİ YILIMIZI KUTLARKEN, İSTANBUL'A FARKLI DİSİPLİNLERDE DEĞER KATAN 25 KİŞİYİ SEÇTİ.**

20> ECE AKSOY

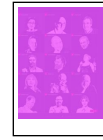

21> CEM MİRAP

22> DEFNE KORYÜREK

04> NAZAN ÖLÇER

05> VASİF KORTUN

06> AHMET ULUĞ

10> EMRE AROLAT

11> FERZAN ÖZPETEK

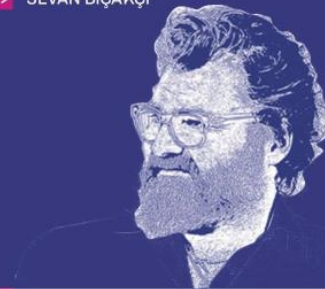
12> ORHAN PAMUK

13> AHMET ÜMİT

14> SEVAN BIÇAKÇI

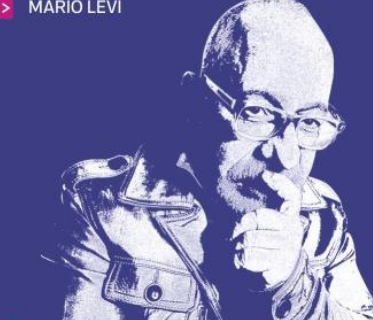
15> SEZEN AKSU

17> AYŞE KULİN

18> MARIO LEVI

19> SELİM İLERİ

23> MEHMET GÜRS

24> MUSA DAĞDEVİREN

25> GAMZE CİZRELİ

SYF: 38-52

01> Oya Eczacıbaşı > İstanbul Modern

İSTANBUL MODERN'İN YÖNETİM KURULU BAŞKANI OYA ECZACIBAŞI, "İSTANBUL MODERN'İN KURULUŞ ADIMLARI 1987 YILINDA BENİM DE GÖREV ALDIĞIM, ULUSLARARASI İSTANBUL BİENALİ'NİN ÖNCÜSÜ 1. ULUSLARARASI ÇAĞDAŞ SANAT SERGİLERİ SIRASINDA, KAYINPEDERİM NEJAT ECZACIBAŞI TARAFINDAN ATILDI. İSTANBUL'A BİR MODERN SANAT MÜZESİ KAZANDIRMAK ORTAK HAYALİMİZDİ" DİYE ANLATIYOR SÖYLEŞİLERİNDE KURULUŞA UZANAN HİKÂYESİ.

"Şimdi yeni bir başlangıç için gün sayıyoruz. Dünyanın dört bir yanında simgeleşmiş müze ve sanat kurumlarında imzası olan ünlü mimar Renzo Piano'nun tasarladığı yeni binamızla sorumluluğumuz daha da artıyor."

Oya Eczacıbaşı'na sorduk:

• GEÇEN 17 YILIN ARDINDAN İSTANBUL MODERN YENİ MACERASINA NELERİ YENİLEYEREK/DEĞİŞTİREREK BAŞLIYOR?

Türkiye'nin ilk modern ve çağdaş sanat müzesi olarak 2004'te Karaköy'de kurulan İstanbul Modern, 17 yılda 8 milyon 500 bin ziyaretçi ağırladı, 850 bin çocuk ve genci ücretsiz sanat eğitimleriyle buluşturdu. Şimdi yeni bir başlangıç için gün sayıyoruz. Dünyanın dört bir yanında simgeleşmiş müze ve sanat kurumlarında imzası olan ünlü mimar Renzo Piano'nun tasarladığı yeni binamızla sorumluluğumuz daha da artıyor. Sergi ve programlarımızı tasarlarken, gelecek döneme ilişkin sürdürülebilir stratejiler geliştirmek temel hedefimiz. Bu yaklaşımla, önceliklerimiz arasında kadın sanatçıların üretim ve görünürlüklerini artırmanın, çocuk ve gençlere yönelik sanat eğitimlerini içerik ve mekânsal olarak çoğaltmanın olduğunu söyleyebilirim. Ayrıca, Karaköy'deki eski konumumuzda inşa ettiğimiz yeni binamızla birlikte tüm dünyadan ziyaretçilere ülkemiz sanatını tanıtmak da bizim için vazgeçilmez öneme sahip. Tüm bu hedefler doğrultusunda yakın zamanda ziyaretçilerimizle buluşacağımız günleri sabırsızlıkla bekliyoruz.

İstanbul Modern'in kuruluş fikri 1987'de ortaya çıksa da, uygun yer arayışı yıllar sürer. 2003 yılında Karaköy'deki liman bölgesinde ve kamuya kapalı bir alanda bulunan 4 numaralı Antrepo müzeye tahsis edilir ve 2004'te Türkiye'nin ilk modern ve çağdaş sanat müzesi İstanbul Modern kapılarını açar. Müze o günden bu yana Oya Eczacıbaşı'na emanet. Sanat ve müzecilik onun için yaşam amacı. Öyle ki, Boğaziçi Üniversitesi'nde işletme okuduktan sonra müzecilik sevdasıyla, University of Leicester'da müze işletmeciliği dalında master derecesi aldı. Sonrasında hayatını İstanbul'un sanatla buluşmasına adanır. 1985'te İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nda Bienal Danışma Kurulu üyesiydi; 2002'den bu yana İKSV'nin de yönetim kurulu üyesi. Boğaziçi Üniversitesi'nde müze işletmeciliği dersleri verdi. Halen, Museum of Modern Art (MoMA)'ın da Uluslararası Konsey üyesi.

Oya Eczacıbaşı'nın vizyonu, bugüne kadar milyonlarca ziyaretçiyi ağırlayan İstanbul Modern yıllardır farklı hikâyeler sunuyor. Herkesin favorisi farklı. Aklımızda en çok yer eden, fark yaratmış, söz söylemiş kadınlar; Fahrelnissa Zeid (2017), Yıldız Moran (2019), İnci Eviner (2016), Canan Tolon (2019), Selma Gürbüz (2020) sergileri, onlara belki de bir giriş cümlesi söyleyen ve hikâyeyi taçlandıran Hayal ve Hakikat: Türkiye'den Modern ve Çağdaş Kadın Sanatçıları (2012) sergisi. Sevdiğimiz radikallerin gövde gösterileri; Fikret Muallâ (2005), Şahin Kaygun (2015) sergileri ve düşündükçe diğerlerinin adını burada anamadığımız için haksızlık ettiğimizi düşündüren çok sayıda sergi... Karaköy, ardından Beyoğlu derken şimdi hevesle, İstanbul Modern'in Karaköy'deki eski yerinde Renzo Piano Building Workshop imzalı yeni binasının açılışını bekliyoruz.

02> *Görgün Taner* > İKSV

İSTANBUL FİLM FESTİVALİ, İSTANBUL MÜZİK FESTİVALİ, İSTANBUL CAZ FESTİVALİ, İSTANBUL BİENALİ, İSTANBUL TASARIM BİENALİ, İSTANBUL TİYATRO FESTİVALİ, FİLMKİMİ, SALON İKSV, İKSV ALT KAT, ETKİNLİKLER, ARAŞTIRMALAR, YAYINLAR, PROGRAMLAR, GALALAR, BİZE İSTANBUL'UN GÜZELLİĞİNİ TEKRAR TEKRAR HATIRLATAN HARİKA REKLAMLAR...

İstanbul'u İstanbul yapan, bizi biz yapan ne varsa İKSV'de. Kâr amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşu olarak İstanbul'da uluslararası sanat festivalleri düzenlemek amacıyla 1973 yılında Dr. Nejat F. Eczacıbaşı önderliğindeki 17 işadama ve sanatsever tarafından kurulan vakıf İstanbullular için o kadar çok şey ki, anlatmaya başlayacak yeri bulmak zor. İKSV anıların ve duyguların evi. Biletleri kaçırmamak için strese girdiğin o oyun, arkadaşlarla listeler yapıp seansları seçtiğin İstanbul Film

Festivali, Filmekimi, İstanbul'un ana karasından adalarına en güzel mekânlarını ziyaret ettiğin harika hafta sonu planlarının kahramanı Bienal, kapısında kuyruk olduğun konserler, bu etkinliklerde küstüğün barıştığın tanıştığın insanlar, aşık olduğun o kişi, her seferinde başlıyor diye heyecanlandığın sezon. Hepsi İKSV... Yıllardır bizimle, şehrin ajandası, bizim hayatlarımızın 'gelecek program'ı onun elinde. Bu program da senelerdir Görgün Taner'in yönetiminde. Ağabeyiyle çocukken okuduğu 'Resimli Bilgi' ansiklopedisinden, 1960-70'lerde her pazar aileyle gidilen Rexx Sineması, toplanan plaklar, dünyaya merakla geçen bir gençlik, 1983'te Kent Sineması Koordinatörü olarak İKSV'ye taşıyor Taner'i. 2016'da Fransa Kültür Bakanlığı tarafından Sanat ve Edebiyat Şövalyesi nişanı verilen, kurumun kendisi kadar simgesel İKSV Genel Müdürü Görgün Taner, verdiği bir röportajda "Kültür ve sanatla büyümek kod yazmak kadar önemli" diyor. İstanbul'u festival kültürüne alıştıran, herkesin mutlaka aklında efsanevi bir konser, oyun, film, sanat eseri bırakan bugüne kadar 12 milyonu aşkın izleyici ağırlayan bu kurum ne mutlu ki bu sene 50 yaşında.

Görgün Taner'e sorduk:

• İSTANBUL'DA İZLEDİĞİNİZ EN UNUTAMADIĞINIZ KONSER HANGİSİDİ, NEDEN?

Leonard Cohen'in 5-6 Ağustos 2009'ta Harbiye Açık hava Tiyatrosu'nda İstanbul Caz Festivali kapsamındaki iki konseri. Hayranı olduğum, kendisini tanıyınca bu hayranlığımın bir kat daha arttığı; şarkı sözleri üzerine arkadaşlarla günlerce 'öyle mi dedi böyle mi dedi' diye tartıştığımız bir sanatçı. Dinlemek istediğim bütün parçalarını herhangi kapris yapmadan 'bu şarkıları bekliyorlar zaten o zaman hepsini çalayım da mutlu olsunlar' diye seslendiren; en sevdiğim şarkı 'Famous Blue Raincoat'ın da yazarı ve bestecisi.

> İstanbul Araştırmaları Enstitüsü

03> *Özalp Birol*

1994'ten bu yana kültür-sanat alanında yöneticilik yapan, okumayı çok seven, "Hiçbir zaman sevmediğim bir iş yapmadım," demesine yakışır şekilde Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık'ın Genel Müdürlüğü ve Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerinden sonra Pera Müzesi'nin, ardından kurulduğundan bu yana İstanbul Araştırmaları Enstitüsü'nün (İAE) müdürlüğünü yapıyor Özalp Birol. 2007'de Suna ve İnan Kıraç Vakfı'nın girişimiyle kurulmuş enstitü, her sene sempozyum, konferans ve söyleşiler düzenliyor, yayınlar yapıyor ve yapılan araştırmaların bir kısmının sonucu olarak çevrimiçi olarak gezebileceğiniz sergiler ortaya çıkıyor. Enstitü, Roma'dan Osmanlı'ya oradan Cumhuriyet'e doğru bakarken, biz en çok deniz kenarındaki durakları sevdik. Kurumun 10'uncu yılına özel olarak derlenen, suları Pera Müzesi'ne de taşan 'İstanbul'da Deniz Sefası: Deniz Hamamından Plaja Nostalji' sergisi, son 10 senenin en iç ısıtan, yüzümüzü güneşe çeviren sergilerindendi. Pera Müzesi, pandemi sürecinde de Birol'un yönetiminde sanata katkı vermekten uzak kalmadı. Çevrimiçi sergiler 2020 yılı içinde yaklaşık 500 bin kez ziyaret edildi. Müze bu programla, Business Insider'ın 'Pandemi sürecinde müzeler' konulu haberinde Birol'un verdiği demeçle yer aldı. Pera Müzesi, Tate Modern, Van Gogh ve Tokyo Ulusal Müzesi ile ABD dışından yer verilen dört müzeden biri oldu. Birol, bu süreçle ilgili "Dijital dünyanın dinamiklerini anlamaya ve kendimizi bu alanda geliştirmeye devam ediyoruz, edeceğiz" diyor.

04> Nazan Ölçer

> Sakıp Sabancı Müzesi

İSTANBUL'A BAKAN EN GÜZEL YERLERDEN BİRİNE YERLEŞMİŞ BİR MÜZE, SABANCI ÜNİVERSİTESİ SAKIP SABANCI MÜZESİ, KISACA SSM. KOLEKSİYONU VE DÜNYA SANAT PİYASASININ HEM TARİHİN HEM DÖNEMİNİN EN ÖNEMLİ İSİMLERİNİ İSTANBUL'A GETİRMİYİ BAŞARAN SSM... VE HER BİRİ OLAY YARATAN BU SERGİLERİN TÜRKİYE'YE GETİRİLMESİNDE BAŞROLÜ OYNAYAN SSM MÜDÜRÜ DR. NAZAN ÖLÇER.

**T.C. Kültür Bakanlığı ve
T.C. Cumhurbaşkanlığı
tarafından üstün hizmet
ödülü ile farklı ödüllere
layık görüldü.**

2003'ten bu yana müzenin yöneticiliğini yapan sanat tarihçisi ve müzeci Ölçer, doğma büyüme İstanbullu. Almanya'daki üniversite eğitimi sırasında müzecilik çalışmalarına başladı. Yıllar içinde özellikle halı ve kilim alanında aranan bir uzman haline geldi. SSM kurulmadan önce de yine başka bir müzenin yöneticisi olarak İstanbul'a hizmet veriyordu: 1978-2003 yılları arasında Türk ve İslam Eserleri Müzesi'nin müdürlüğünü yaptı. T.C. Kültür Bakanlığı ve T.C. Cumhurbaşkanlığı tarafından üstün hizmet ödülü ile farklı ödüllere layık görüldü, uluslararası sanat dünyasında da hep varlık gösterdi.

Ölçer yönetimindeki SSM'de bugüne kadar kimleri görmedik ki? Performans sanatının bu dönemki kraliçesi Marina Abramovic'i hem sergi için Türkiye'ye getirdi (2020) hem de Türk performans sanatçılarıyla çalışmasını sağladı. Dünyanın en sansasyonel sanatçılarından Çin'in protest çocuğu Ai Weiwei (2017)

geldi, İstanbul'da ortalık yıkıldı. Anish Kapoor'un en kıskırtıcı işleri, 2014'te İstanbul'da yüzlerce kişi tarafından görüldü. 1960'larda sanat için yepyeni bir gelecek hayal eden, bugün dünyanın en ünlü müzelerinden mutlaka bir eserini bulabileceğiniz ZERO hareketini, kapsamlı olarak olarak yine SSM'de (2016) gördük. Rembrandt, Dali, Picasso, Miró, SSM'nin ev sahipliği yaptığı sanat tarihi efsaneleriydi. Osman Hamdi Bey, Abdülmecid Efendi gibi figürlerin de yolu yine SSM'den geçti. SSM, hem bir üniversiteye yakışır öğreticilikte hem de şahsına münhasır sergilerin peşinde. Bahsettiğimiz isimlerin çoğunun sergisindeki eserler, hem İstanbul'a özel olarak seçiliyor, hem de bu isimlerin mümkünse dünyadaki en kapsamlı sergilerinden oluyor. Bu organizasyonların arkasındaki isim, yılların ve Türkiye'nin en önemli müzecilerinden Dr. Nazan Ölçer olduğu için ortaya kaçınılmaz bir başarı çıkıyor.

> Küratör, Yazar

05> Vasif Kortun

Beyoğlu'nda yürüyen herkesin "Burada ne varmış?" deyip girebileceği bir alan yaratılması, Beyoğlu'nun göz bebeklerinden rob389'a ev sahipliği yapması, mutfaktan doğaya sürdürülebilirlik çalışmaları, SALT Galata'nın efsanevi Bankalar Caddesi'nde herkesin çalışabilmek için sıralara girdiği kütüphanesiyle, SALT olmadan İstanbul gustosuz kalır.

O gustonun yaratılması yolunda küratör ve yazar Vasif Kortun'un adı öne çıkıyor. Kortun yıllarca SALT Araştırma ve Programlar Direktörlüğünü üstlendi. Onun adıyla bütünleşen SALT'ı farklı kılan her ögede payı büyük. Kortun, çağdaş sanatın önde gelen yayınlarından Art Review dergisinin 'Çağdaş Sanatın 100 Güçlü İsmi' listesine Türkiye'den giren tek isim. SALT'ı farklı kılan her ögede emeği var. Kortun kurumdaki direktörlük görevini bırakmış olsa da, kendine yakışır şekilde öneri ve düşünülmesi gereken yeni sorularla ayrılması, kurum için açılacak yeni kapılar sundu. Kortun döneminde SALT'ın hafızalarımızda yer eden, bize farklı sesler dinlemeyi öğreten özellikle şu iki sergiyi alalım: YAZLIK: Şehirlinin Kolonisi (2014) ve 1980'leri ele alan 2015 tarihli Nerden Geldik Buraya.... Kortun'un imzasını attığı bu yolu hatırı sayılır bir başarıyla Meriç Öner devam ettirdikten sonra şimdilerde bayrak, İstanbul Tasarım Bienali direktörlüğünden transfer olan Deniz Ova'ya geçti.

06> Ahmet Uluğ > Pozitif

AHMET ULUĞ, EĞİTİM ALDIĞI AMERİKA'DAN DÖNÜP; AĞABEYİ MEHMET ULUĞ VE ORTAK DOSTLARI CEM YEGÜL'ÜN İLK ADIMLARINI ATMAYA BAŞLADIĞI POZİTİF ORGANİZASYON ŞİRKETİNE KATILDIĞINDA SENE 1989'DU.

Hem kültür-sanat hem de gece hayatındaki mihenk taşlarından biri olan Babylon'u kente kazandıran Pozitif'in kurucu üçlüsünden biri olan Ahmet Uluğ, esas mesleği olan bilgisayar programcılığı ve enformasyon yönetimini kısa bir süre yaptı. ABD'de yaşadığı sırada ağabeyi Mehmet Uluğ aradı ve Sun Ra Arkestra konserinin sahne arkasına giderek, onları İstanbul'a getirmek istediklerini anlatmasını istedi. Bu, Ahmet Uluğ'un Pozitif için üstlendiği ilk işti. Ağabeyinin isteği, sadece Ahmet Uluğ için değil İstanbul için de müzik kültürünü derinden değiştirecek bir girişimin heyecan veren filiziydi. Müzik tutkunu üçlü, önce farklı mekânlarla caz

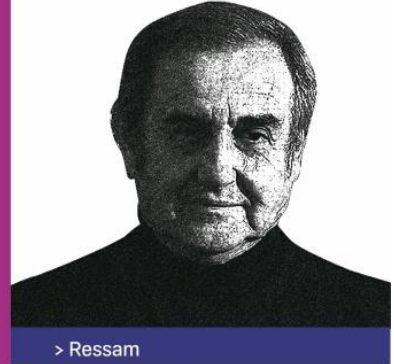
ve blues konserleri organize etmeye başladı. Ardında da o dönemde hava karardıktan sonra adım atılmayan tenhalıktaki Asmalımescit'te, ismi dünyaya yayılan Babylon'u açarak şehre pozitif bir değer daha kattılar. Babylon'un binasını alıp da hayallerindeki müzik mekânına dönüştürmek sadece Pozitif'i değil, bir semti, Asmalımescit'i de eskisi gibi olmayacak şekilde değiştirdi. Ahmet Uluğ'un "Mahallenin güzelliği, sakinliği, o dönem şehrin en saklı köşesi olması başımızı döndürdü. 'Bir müzik mekânımız olsun' rüyasına uygun yeri bulmuştuk. 'İnsanlar gelir mi, kapıdan bilet alırlar mı?' diye çok düşündük çünkü mahalle karanlıktı o zamanlar, Yakup ve Refik dışında hiçbir işletme ya da ışık yoktu. Yakınıımızdaki otoparkı akşamları açtirmek için çok yalvardık. Önce kadınlar geldi, ardından tüm İstanbul" sözleriyle özetlediği bu dönüşümün ilk fitili, 1999 yılında gerçekleşen John Lurie & The Lounge Lizards konseriyle ateşlenmiş oldu. Bundan sonra hız kesmeyen Babylon konserleri kimi gözlerimizle görsek de canlı izlediğimize inanmadığımızı; kimi de ilk defa o taş duvarlarla çevrili sahnede keşfederek dağarcığımıza eklediğimi isimlerle devam etti. 2014 yılına kadar bu ilk mekânında devam eden Babylon efsanesi, Şişli bomontiada'ya taşındıktan sonra da, tüm kente yayılan pozitif titreşimlerin kaynağı olmaya devam ediyor.

Ahmet Uluğ'a sorduk:

• POZİTİF'İN DÜZENLEDİĞİ KONSERLER ARASINDAN "BİRİNİ SEÇİN" DESEK...

Düzenlediğimiz ikinci konserdi; Afro-futurizm'in tek ve tartışılmaz kralı Sun Ra Arkestra'yı İstanbul'a iki konser için getirmeyi başarmıştık. Konserden önceki gün, bir kamyonun üstünde; ertesi gün, ebediyen trafiğe kapanacak İstiklal Caddesi'nin iki ucunu gidip gelmişlerdi. Konserler, yeni açılan Cemal Reşit Rey Konser Salonu'ndaki ilk konserimiz ve büyük ihtimalle de orada yapılan ilk caz konseri oldu.

> Ressam

07> Devrim Erbil

Derin kırmızılar, akıcı sanlar, gölgeli yeşiller, ille de maviler... Hem minyatür sanatını çağınstırın, hem soyut çizgileriyle alabildiğine çağdaş çizgiler.... Kaotik görünmesine rağmen insanı içine çeken İstanbul resimleri. İstanbul'un şiirini tuvale yazan ise 'resmin şairi' Devrim Erbil. 1937 doğumlu ressam İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ne girmiş. Akademinin ilk asistanlarından biri olarak Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nun öğrencisi olmuş. Cemal Tollu ve Cevat Dereli atölyelerinde de görev almış. 1963 yılında Altan Gürman, Adnan Çoker, Sarkis ve Tülay Tura ile Mavi Grup'u kurmuş. Sonra İspanya yılları gelmiş. Sanat çalışmalarna önce Barcelona ve Madrid'de, sonra Paris ve Londra'da devam etmiş. Türkiye'ye döndükten sonra 1979-1982 yılları arasında İstanbul Resim Heykel Müzesi Müdürlüğü'nü yürütmüş, daha sonra Mimar Sinan Üniversitesi'nde hocalık yapmış. Henüz 1966'da V. Tahrir Binali Saray Kraliyet Birincilik Ödülü'nü, pek çok ulusal ve uluslararası ödül izlemiş. 1991 yılında Devlet Sanatçısı unvanını, 2019 yılında da resim dalında Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü'nü almış. Sergilerini bir nefeste saymak neredeyse imkânsız. Yağlıboya, haliya, özgün baskılara, vitraydan, seramiğe, batığa, mürekkep baskıya çok farklı tarzlarda verdiği eserleriyle yüzlerce yurtiçi, onlarca yurt dışı sergiye imza atmış. Ama bizim için Devrim Erbil, hep İstanbul'un ressamı. Tıpkı kendisinin de söylediği gibi: "İstanbul'un hepimiz için önemi var (...) İstanbul her şey demek, İstanbul'un her köşesi benim farklı bir şiirsel yanıma kucaklar."

08> Rabia Güreli > Contemporary İstanbul

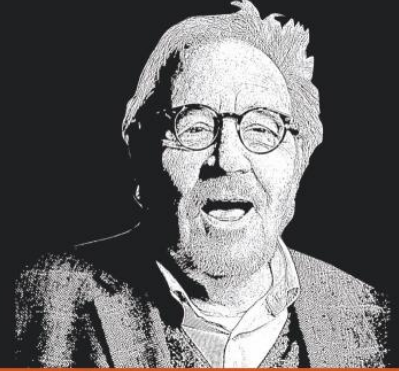
'CONTEMPORARY İSTANBUL (CI)' DENİNCE HEMEN BİR ÇİFTİN ADI GELİYOR AKILLARA: ALİ VE RABİA GÜRELİ. ODTÜ ÖĞRENİMİ SONRASI PARİS'E MASTER YAPMAYA GİDEN VE BURADA SANAT ÇEVRELERİYLE YAKINLAŞAN ALİ GÜRELİ VE EŞİ RABİA GÜRELİ 2006'DA CONTEMPORARY İSTANBUL'U BAŞLATTI. ULUSLARARASI SANAT FUARI, ŞEHRİN EN ÖNEMLİ SANAT DAMARLARINDAN.

Rabia Güreli'nin dijital sanat ve yeni medya ağırlıklı koleksiyonunun belki de bir etkisi kabul edebileceğimiz, uzun bir dönemdir yeni medyayla buluştuğumuz Plug-in fuarın son gözdesi.

17'nci edisyonuna hazırlanan CI başladı-ğı günden bu yana, kentin en çok beklenen sanat olaylarının başında geliyor. Ali Güreli'nin adı ön planda olsa da, biz bu yolculukta pozitif bir ayrımcılık yaparak Rabia Güreli'yi anmak istiyoruz. CI Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapan Rabia Güreli, fuarın tüm lojistiğiyle, VIP programın oluşturulmasıyla, iş geliştirmeyle ve mali konularla ilgileniyor. Üzerindeki sorumluluğun boyutları ortada. O VIP davetler ki, fuar döneminde İstanbul sosyal hayatının merkezine oturuyor. İşin lojistiğini sağlamak zaten başlı başına zorlu bir mücadele. Bunca detayın altından, ancak titiz bir zihnin kalkabileceğini düşünürsek Rabia Güreli'nin hayatının ne çok ince fikirle dolu olduğu gerçeği daha iyi çıkar ortaya. Rabia Güreli'nin dijital sanat ve yeni medya ağırlıklı koleksiyonunun belki de

bir etkisi kabul edebileceğimiz, uzun bir dönemdir yeni medyayla buluştuğumuz Plug-in fuarın son gözdesi. Türkiye'nin önde gelen çağdaş sanat koleksiyonerlerinin dünyalarına bir kafamızı uzatıp içeride neler varmış diye baktığımız 2016 tarihli Collector's Stories'i de unutmayalım. Güreli çifti şimdi, Contemporary İstanbul'un 17'nci edisyonunu Eylül ayında partnerleri, katılımcı galerimleri ve sanatseverlerle yeniden festival havasında gerçekleştirmeye hazırlanıyor. Şöyle diyorlar: "17 senedir her edisyon hazırlığı bizim için dinamik geçti. Contemporary İstanbul'un ilk 10-12 yılı Türkiye'deki ekonomik büyümeyle paralel sanat pazarının gelişmesinde önemli yıllardı; sonrasında sanatçılar, galeriler, koleksiyoncular ve kurumlarla birlikte etkisini uluslararası arenada artırarak devam ettirdi."

> Tarihçi

09> İlber Ortaylı

21 Mayıs itibarıyla 75'inci yaşını idrak edecek olan İlber Hoca'nın İstanbul'la hikâyesi henüz yazılmadı. Gazetelerde, televizyonlarda İstanbul'u en çok anlatan, yerli-yabancı sayısız gruba ve yayına rehber olarak en çok gezdiren isimlerin başında geliyor, denebilir.

1947'de Avusturya'da bir Kırım Tatarı ailesine doğan İlber Ortaylı, 73 yıldır İstanbul'da yaşıyor, yazıyor, üretiyor. Akademik kariyerini Ankara şekillendiriyor ama İstanbul yayın dünyasıyla da ilişkileri sürekli sıcak kalıyor. Duayen tarihçi Halil İnalcık'la Chicago'da yüksek lisans tezini yazmasının ardından uluslararası bir kariyer başlıyor.

Osmanlı tarihçiliğinin bugün dünya çapında da yaşayan en önemli isimlerinden biri olan İlber Ortaylı için İstanbul şüphesiz öncelikle Topkapı Sarayı'dır. Osmanlı İmparatorluğu'nun kalbi ve beyni olan Topkapı Sarayı, İstanbul'un dünyanın merkezlerinden biri olmasının son büyük durağı. Üçüncü Roma'nın merkezi olan Topkapı Sarayı'nın Müze Başkanlığı'nı yedi yıl boyunca yürüttü ve bugün hâlâ aktif akademik hayatını sürdürüyor. İstanbul'un merkezinde bir hayatın ardından bizi İstanbul üzerine bu kadar az yazmış olması enteresan bulunabilir. Oysa bugün Osmanlı İstanbul'unun mahalli ve idari tarihini en çok onun çalışmaları sayesinde biliyoruz. İstanbul'dan başka bir şehirde yaşamak istemiyor. İstanbul ve tarihimiz konusunda 'ne kadar cahil' olduğumuzu bize hatırlatan İlber Ortaylı'nın olmadığı bir İstanbul'u tahayyül etmeyi de bizler istemeyiz.

> Mimar

10> Emre Arolat

Hiç kuşkusuz bir kenti kent yapan, diğerleri arasında ayrışmasına, sivrilmesine neden olan en önemli etmen, o kente ruhunu veren mimari doku. İstanbul söz konusu olduğunda, gün günden kaybettiğimize en çok hayıflandığımız şey de tam bu. Yalnız tarihi silüetinin aldığı yaralar değil, çağdaş mimarlık izlerinin azlığı da bu şehir için can acıtıcı. Neyse ki ilaç gibi gelen yapılar da yok değil. Son örneklerden biri, kentsel belleğimize alabildiğine saygılı, orijinal betonarme izgara cephe tasarımının korunmuş, içindeyse köprülerden oluşan koridorları, oyunlu, hareketli mekânlarıyla çok katmanlı bir tasarıma sahip yeni İstanbul Resim ve Heykel Müzesi (İRHM). Arkasındaki isim, dünyaca tanınan usta mimar Emre Arolat. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nden mezun olan Arolat, ikinci kuşak bir mimar. Mesleğe de ailesinin mimarlık şirketinde başladı. 2004 yılında Gonca Paşolar ile kendi mimarlık ofisi EAA- Emre Arolat Architecture'ı kurdu. Bugüne kadar hem Türkiye'de hem dünyanın pek çok yerinde onlarca projeyi hayata geçiren Arolat, aralarında Ağa Han Mimarlık Ödülü, Mies van der Rohe Ödülü, Londra Tasarım Müzesi Yılın Tasarımları Ödülü, RIBA-İngiliz Kraliyet Mimarlar Enstitüsü Uluslararası Mükemmellik Ödülü, Ulusal Mimarlık Ödülü'nün de yer aldığı pek çok ödül kazandı. 2015'te Uluslararası Mimarlık Akademisi tarafından mimarının gelişimine katkıları nedeniyle profesör unvanına layık görülen Emre Arolat, 2017'den bu yana Ağa Han Mimarlık Ödülü Yürütme Komitesi üyesi.

11> Ferzan Özpetek

> Yönetmen - Yazar

FERZAN ÖZPETEK, ÖNCELİKLE BİR KADIKÖY ÇOCUĞU. ÇOCUKLUĞU VE İLK GENÇLİĞİ KADIKÖY'DE GEÇİYOR. SONRA İTALYA HAYATI BAŞLIYOR VE YÖNETMENLİK, SANAT TARİHİ GİBİ ALANLARDA ÖĞRENİM GÖRÜYOR. SON DERECE YOĞUN VE ZORLU GEÇEN BUGÜNLER, SADECE FRAGMANDIR OYSA.

İstanbul'la kurduğu ilişki sadece görsel büyüleyiciliğinden değil, sözlü kültürünün gücünden de besleniyor.

Yaklaşık 15 yıl boyunca Massimo Troisi dâhil İtalyan sinemasının birçok önemli yönetmeninin yardımcılığını üstlendikten sonra artık bu kez kendisi yönetmen koltuğuna oturmaya karar veriyor. Özpetek dünya sinemalarında beğeniyle izlenen ve Türkiye'de 'olay yaratan', gişe rekoru kıran filmi 'Hamam' (1997) ile sinema dünyasına 'en iyi film' ve 'en iyi yönetmen' ödülleriyle 'merhaba' dedi. Yönetmen, bu hızlı ve sağlam çıkışının ardından çektiği 'Harem Suare' (1999) ile 'oryantalizm' eleştirileri toplasa da, film, dünya festivallerinin öne çıkanları arasında yer aldı. İstanbul'da geçen ilk iki filminden sonra yoluna, ana mekânı genelde Roma-İstanbul olan filmlerle devam etti Özpetek. Seyircisini bazen kullandığı mekânlarla, bazen beklenmedik bir anda kulağınıza dolan Sezen Aksu

şarkısıyla bu topraklara ışınlandı. İstanbul'la kurduğu ilişki sadece görsel büyüleyiciliğinden değil, sözlü kültürünün gücünden de besleniyor. Yönetmenliğin yanı sıra tüm filmlerinin senaryosunu da kendisi yazıyor. Senaryo dışında da edebiyatla olan sağlam bağını, yazdığı romanlardan anlıyoruz. Bu güçlü bağ ilk romanda kendisini gösteriyor: 'İstanbul Kırmızısı' (2014). İki yıl sonra film olarak beyaz perdeye de yansıdı (2016). Romanın yazarı ve filmin yönetmeni aynı kişi olunca tabii, farklı bir uyarlamayla karşılaştık. Çok geçmeden 'Sen Benim Hayatımsın' (2015) geldi ve ardından 'Bir Nefes Gibi' (2020) en çok ilgi gören romanı oldu. Ferzan Özpetek'in kamerası ve kalemi sayesinde hem Türkiye hem dünya sineması, İstanbul'un Akdenizli ruhuyla yeniden buluştu.

12> Orhan Pamuk > Yazar

NİŞANTAŞILI BİR AİLENİN ROMANI, 'CEVDET BEY VE OĞULLARI' İLE İSTANBUL'UN TARİHİNE İZ BIRAKACAĞINI BELLİ ETMİŞTİ. SONRASINDA GELEN BÜTÜN ESERLERİNDE DE İSTANBUL BAŞROLDEYDİ. 'KARA KİTAP'TAKİ İSTANBUL'UN BELLEĞİNİN, KURUYAN BOĞAZ'IN DİBİNDE ORTAYA ÇIKMA SAHNESİ UNUTULMAZDIR.

Tarihe Tanpınar ile aynı yerden bakmaz ama satırlarına ve edebiyat anlayışına İstanbul'un işlemesi açısından, kendisinin de altını çizdiği gibi, Tanpınar'la köklü bir usta-çırak ilişkisi vardır. 'İstanbul – Hatıralar ve Şehir' kitabı dünya edebiyat okurlarının zihnindeki en taze İstanbul imgesini oluşturuyor. 'Turuncu' ve 'Balkon' adlı fotoğraf çalışmalarıyla da bu dünyanın görselliğini yeniden kurdu. 'Masumiyet Müzesi' gibi hem bir roman hem de bir kurmacanın müzeleşmesini sağladığı sıra dışı emeğiyle İstanbul tarihine yeniden adını kaydettirdi. Nobel Edebiyat Ödülü'nü İstanbul'a getirmesinin yanı sıra kazandığı sayısız ulusal-uluslararası ödül ve saygınlık, hiç şüphesiz biraz da İstanbul'un imgesini yenilediği, değiştirdiği içindir. Dünya edebiyatının son çeyrek yüzyılındaki İstanbul imgesini Orhan Pamuk'a borçluyuz. Doğu'nun ve Batı'nın birbirlerinin sınırlarına dayandığı İstanbul'dan yazdığını en başından biliyordu Orhan Pamuk. Edebiyatın gücünün farkındaydı ve İstanbul'un tarihini yeniden kurmaya başladı.

13> Ahmet Ümit > Yazar

İSTANBUL'UN 1980'Lİ YILLARDAKİ ARKA SOKAKLARINI, SOL-SAĞ ÇATIŞMALI DÖNEMLERİNİ HEM ROMANI HEM FİLMİYLE BİLDİĞİMİZ 'SİS VE GECE' (1996) OLMADAN HATIRLAMAK MÜMKÜN MÜ? AMA EN ÇOK DA BAŞKOMSER NEVZAT'IN İSTANBUL'UDUR AHMET ÜMİT'İN DÜNYASI.

Birçok kitabının ana karakteri, Müzeyyen Senar sevdalı, Sevin Okyay'ın deyişiyle 'alaturka bir İstanbullu'. Doğu ve Batı arasında polisiye ile güçlü bir bağ kuruyor Ahmet Ümit. Bunu 'Ninatta'nın Bileziği'nde (2006) olduğu gibi kadim toplumların söylenceleriyle de, yakın zamanda 'Pera Palas'ta Gece Yansı' ile hatırladığımız gibi, 'Agatha'nın Anahtar'ının (1999) peşine düşerek de yapıyor. Yazar, '221B' adlı polisiye edebiyat dergisiyle İstanbul alafrağa yüzünün gizemli koridorlarında geziyor. 'İstanbul' denince 'Beyoğlu'nun En Güzel Abisi', 'İstanbul Hatırası' veya 'Beyoğlu Rapsodisi' aklı ilk gelen eserleri olabilir. Ama 'Elveda Güzel Vatanım' da bir İstanbul romanı değil midir? İstanbul'un tekinsiz, izbe, her an ne olacağı belli olmayan sokakları da, Beyoğlu'nun renkli dünyası da Ahmet Ümit'in görsel süzgecinden geçerek bizlere yansıyor. Üstlendiği bu kültürel mirası YouTube kanalında da, televizyonda da aktarmaya devam ediyor. İstanbul'un Bizans'a, Roma'ya ve daha birçok kadim kültüre beşiklik ettiğini, ev sahipliği yaptığını Ahmet Ümit'in kaleminden bugün yeniden okuyoruz. Polisiye yazarlarının kentlerle bağlarından bahseden bir kitap olsa, Ahmet Ümit ve İstanbul üzerine bir başlık açılması gerekir.

“Her şey
hayal kurmak ve
hikâye anlatmakla
başladı.”

14>

Sevan Bıçakçı

> Tasarımcı

“SEVAN BIÇAKÇI’YA KUYUMCU DEMEK, MICHELANGELO’YA BOYACI DEMEYE BENZER.” NEW YORK TIMES 4 ARALIK 2014’TE YAPTIĞI HABERDE MÜCEVHERİN BÜYÜK USTASI SEVAN BIÇAKÇI’YI BÖYLE TANIMLIYORDU.

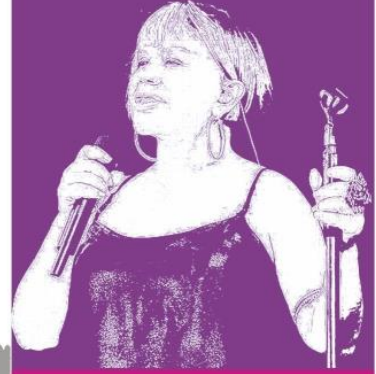
Karşımızda tam bir zanaatkâr var. 1972 yılında Samatya’da doğmuş Bıçakçı. 12 yaşındayken babası onu Kapalıçarşı’daki kuyumcu erbabı Hovsep Çatak’a emanet etmiş. Çıraklık, kalfalık derken, gün gelmiş kendi atölyesinde, kendi tasarımlarını hayata geçiren bir usta olmuş. Özellikle İstanbul’un simgelerini içine hapsettiği kubbeleri yüzükleri onu bambaşka yerlere taşımış. Bugün Bizans ve Osmanlı kültürlerinden damıttıklarını stilize ettiği mücevherleri hem İstanbul, Ankara ve ABD- Miami’deki mağazalarında, hem de Fransa, Belçika ve Yunanistan’daki

satış noktalarında alıcılarıyla, hayranlarıyla buluşuyor. “Her şey hayal kurmak ve hikâye anlatmakla başladı” diyen Sevan Bıçakçı’nın muhteşem koleksiyonlarının ilhamı ise kendi sözleriyle bu şehirden, İstanbul’dan geliyor: “(...)her gün yürüdüğüm yolların sesini duydum. Ağaçlara, kuşlara, farklı dinlerin ibadethanelerine kulak kesildim. İstanbul’un martılarıyla dertleştim. Ayasofya’nın kubbelerine bakarak hayal gücümü geliştirdim. Yaşadığım coğrafyanın zengin tarih ve kültürü; masalsı denilen mücevherlerimin en büyük ilham kaynaklarıdır (...)”

Sevan Bıçakçı’ya sorduk:

“İSTANBUL İLE EN ÇOK ÖZDEŞLEŞTİRDİĞİNİZ KIYMETLİ TAŞ HANGİSİ?”

“İstanbul’u birçok kıymetli taş türüyle özdeşleştirmek mümkün ama bence şehrimiz en sahici temsilini, 16’ncı yüzyıl başlarından bu yana uygulanmakta olan gül tarzı (rose cut) tıraşlanmış elmaslarda bulur. 20’nci yüzyıl başlarında keşfedilen modern pırlanta kesimiyle artık çok daha ışıltılı elmaslara ulaşmak mümkün. Gene de ben parıltıları yükseldikçe bu taşların derinliksiz bir gösteriş merakını ön plana çıkardıklarını, İstanbul’un o kadim ve ağırbaşlı havasından uzaklaştıklarını düşünürüm. Oysa gül kesim elmas, sakın güzelliğiyle mükemmel bir takım oyuncusudur, etrafına ilâştirilecek başka nice kıymetli taş ve süslemeye itiraz etmez. Tıpkı, arada bir istisna yaşanabiliyor olmasına rağmen 3 bin yıllık tarihi boyunca kültür varlığını sürekli zenginleştiren İstanbul gibi...”

> Sanatçı

15> Sezen Aksu

‘Kalbi Ege’de kalmış’ bir İstanbulludur Sezen Aksu ama müziğinde İstanbul’a tüm Türkiye’yi, hatta Balkanlar’ı bile sığdırmayı başardı. Tam 47 yıl önce ‘Haydi Şansım’ adlı 45’likle sesini duyuran Aksu’nun hikâyesini buraya sığdırmaya çalışmayalım ama onun İstanbul’la olan ilişkisinin sadece bazı dizelerine dokunmak, Türkiye dersinden sınava girmek gibi. İstanbul’un orta yerindeki (bugün olmalarına izin verilmese de) Cumartesi Anneleri’ne ‘Cumartesi Türküsü’ de yaktı, ‘İstanbul Hatırası’ panolarının şarkısını da yaptı. Ama en çok, hep birlikte kadehleri kaldırıp ‘Ah İstanbul İstanbul olalı / Hiç görmedi böyle keder’ demenin ayrıcalığını ona borçluyuz. Kanlıca’nın orta yerinden, gözünün yaşını yüzürürken Hisar’a doğru yalnız değildi. İstanbul için ne şahane şarkılar onun kalemiyle yazıldı, onun notalarıyla çalındı, ona eşlik ederek söyleniyor.

En çok, hep birlikte kadehleri kaldırıp ‘Ah İstanbul İstanbul olalı / Hiç görmedi böyle keder’ demenin ayrıcalığını ona borçluyuz.

> Akademisyen, Yazar

> Yazar

16> *Murat Belge*

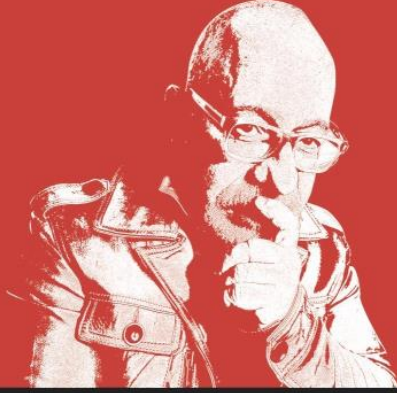
AKADEMİK VE ENTELEKTÜEL HAYATIN BİLGE İSMİ... İSTANBUL'U TEK BAŞIMIZA GEZMENİN KEYFİNİ ONDAN ÖĞRENİŞİZDİR. 1980'LERDEN BU YANA SAYISIZ İSTANBUL GEZİSİNE REHBERLİK EDEN MURAT BELGE, 'İSTANBUL GEZİ REHBERİ'Nİ YILLARDIR GÜNCELLEMeye DEVAM EDİYOR, HER BASKIDA YENİ KEŞİFLERLE ÖĞRENİYORUZ İSTANBUL'U.

Ankara doğumludur Murat Belge ama küçük yaşlarında İstanbul'a ailesiyle taşındıktan sonra İstanbul, hayatının da merkezi haline gelir. Edebiyat ve sol-aktivizmle geçen ömrü boyunca üretkenliğinin bir tarafı hep İstanbul'a dairdir. Ahmet Ağaoğlu'nun YAZKO'su döneminde, Belge'yi ikna etmesiyle başlayan İstanbul rehberliği ve bugün hâlâ anlatılan efsane turların ardından elbette İstanbul'la ilgili kitaplar da gelir. Çelik Gülersoy'un tabiriyle 'İstanbul'un yatak odalarının tarihi' olan 'Boğaziçi'nde Yalılar ve İnsanlar'ın ardından diğer çalışmalarının yanı sıra İstanbul'la ilgili yazmaya ve üretmeye devam eder. 'İstanbul'un Sayfaları' ve yakın zamanda yayımlanan 'İstanbul'un Surları ve Kapıları' gibi kitapları, yeni şehir monografilerine de kapılar açıyor. Uzun yıllar önce Açık Radyo'da Tanyeri Erkman ile hazırladıkları 'Bu Şehri İstanbul ki' programı bir fenomen haline gelmiştir. Sohbetleri ve çaldıkları müzikler dinleyicilerin kulağındadır hâlâ. Dinleyicilerin talebi üzerine yıllar sonra kitaplaşacak kadar hem de. Kurucusu olduğu İletişim Yayınları, 'Tarih ve Toplum', 'Toplumsal Tarih' ve 'İstanbul' dergisi gibi yayın mecralarında İstanbul'un tarihinin, kültürünün, güncelinin kayda alınması, tartışılması için de özel hassasiyet göstermiştir. Taniyan herkesin ortaklaştığı bir diğer özelliği de, Murat Belge'nin gerçek bir İstanbul beyefendisi olmasıdır.

17> *Ayşe Kulin*

AHMET REŞİT PAŞA'NIN TORUNU OLMASININ YANI SIRA AİLE GEÇMİŞİ BOSNA BAN'I KULİN'E DAYANAN, GERÇEK İSTANBULLU İFADESİNİN BEDEN BULMUŞ HALİDİR AYŞE KULİN. BABASININ İŞLERİ NEDENİYLE KIŞLARI ANKARA'DA GEÇEN ÇOCUKLUĞU BOYUNCA YAZLARI BÜYÜKADA'DAKİ KÖŞKTE, OSMANLI'NIN SON KUŞAĞIYLA BİRLİKTE BÜYÜR.

Edebiyata ve sanata olan ilgisi daha o yaşlarında ortaya çıkan Kulin, Londra'da LSE'de okur ama çocuğu olunca eğitim hayatını sonlandırmak durumunda kalır. Eşinden ayrıldıktan sonra kısa bir Ankara macerasına atılır ama onun dışında hep İstanbul'da yaşar, buradan uzaklaşamaz. İstanbul'a dönüşünden itibaren yazıyla ilişkisi hep hayalini kurduğu gibi daha sıkı olmaya başlar. 1984'te ilk kitabı 'Güneşe Dön Yüzünü' yayımlansa da Türkiye onun adını 1997'de yayımladığı 'Adı: Aylin' ile tanıdı ve sonra da onun kaleminden çıkan bütün kitapları severek okumaya devam etti. 'Fotosabah Resimleri', 'Sevdalinka' gibi İstanbul aşkının satırlarına yansıdığı eserlerinin yanı sıra 'Veda' gibi İstanbul tarihinin içinden geçtiği kitapları da yabancı dillerdeki okurların zihninde hep yaşanılabilir bir şehir imgesi kurdu. 'Babama' veya 'Hayat' gibi kitaplarıyla otobiyografisini de kaleme alan Ayşe Kulin'in İstanbul'la kurduğu yaşamsal bağ bu kitaplarında unutulmaz sahnelerle birlikte akıllara kazınıyor. Bu bağ en son 'Taksiii' adlı kitabında da görüyoruz. 2021 yılında çıkan bu kitapta Kulin, 1990'lardan bu yana İstanbul taksilerinden yaşadıklarını bir araya getirdi. Tam da İstanbul'un taksi sorunuyla boğuştuğu bir dönemde çıkan kitap kentle kurduğumuz çok güncel bir ilişkiyi masaya yatırdı.

> Yazar

18> *Mario Levi*

İstanbul'un köklü Yahudi ailelerinden birine mensup olan Mario Levi, okurlarına İstanbul için yazılmış 'film gibi' romanlar hediye etti. 1957'de İstanbul'da dünyaya gelen Levi, Şalom gazetesinin kültür-sanat sayfasını yönetmek, TRT'de ve Açık Radyo'da yıllarca dünya müzikleri programları yapmak gibi işlerin ardından Yeditepe Üniversitesi'nde İletişim Fakültesi'nde dersler vermeye başladı. Bugün de farklı alanlarda ve mecralarda dersler vermeye devam ediyor. Hayatı boyunca Fransızca öğretmenliği, TV ve radyo program yapımcılığı, reklam yazarlığı gibi işler de yaptı ama uzun yıllardır hayatını yazarak kazanıyor. 'Bir Şehre Gidememek', 'Madam Floridis Dönmeyebilir' gibi İstanbul'un kültürel çeşitliliğiyle öne çıkan kitaplarının ardından 'İstanbul Bir Masaldı' ile gerçek anlamıyla imzasını attı. 'İçimdeki İstanbul Fotoğrafları' bugün artık o İstanbul'u bilmek, yaşamak imkânına sahip olmayan nesiller için de birer hatıra özelliği taşıyor. İstanbul'da bir azınlık olarak yaşamak Levi'nin kitaplarında bir yanıyla zorlu bir sınavdır. Ama bir yanıyla da diğer herkesten farklı bir İstanbul havasını teneffüs etmek anlamına gelir. 'Gördüklerimiz Görmediklerimiz' dizisi-romanlarının 'Bir Cuma Rüzan Kadıköy' ve 'Bu Salı ve Her Salı: Şişli' ciltleri okurla buluştu ama daha beş cilt daha gelecek. Yedi ciltten oluşacak olan bu seriyle İstanbul'un köklerini bugüne taşımaya devam edecek. 40 yılı aşkın süredir İstanbul'u yazıyor, okurlarına İstanbul'u anlatıyor Mario Levi, zorlukları ve güzellikleriyle, hayat gibi, masal gibi bir İstanbul...

19> *Selim İleri* > Yazar

SELİM İLERİ, TÜRKÇE EDEBİYATIMIZIN SON 50 YILINA DAMGASINI VURDU. KADIKÖY, ALMANYA, CİHANGİR ARASINDA GİDİP GELEN ÇOCUKLUĞUNUN ARDINDAN İLK GENÇLİK YILLARINDAN İTİBAREN YOĞUN BİR YAZMA SÜRECİ BAŞLAR. BUGÜNLERE DEK DEVAM EDEN O ÜRETKENLİĞİ SAYESİNDE EDEBİYATIMIZA UNUTULMAZ ESERLER VERDİ.

Edebiyattan, Osmanlı ve Cumhuriyet tarihinden, anılarından sahnelerle kurduğu 10 kitaplık İstanbul dizisi gelecekte araştırılarak geliştirilecek birçok çalışmanın nüvelerini taşıyor.

Selim İleri'nin ömrünün ve bütün yazdıklarının bir ortak noktası edebiyat aşkı ise diğer ortak noktası İstanbul aşkıdır. Romanlarının ana mekânı daima İstanbul olmuştur. Kah Samatya'da bir ev, kah Nişantaşı bir hanım, kah Be-yoğlu'nda bir bar sandalyesi... Edebiyattan, Osmanlı ve Cumhuriyet tarihinden, anılarından sahnelerle kurduğu 10 kitaplık İstanbul dizisi ise gelecekte araştırılarak geliştirilecek birçok çalışmanın nüvelerini taşıyor. Selim İleri'nin tadına doyum olmaz üslu-buyla geçen bu 10 kitaplık İstanbul'a saygı geçidi şiirsel isimleriyle de akıllarda kalır: 'İstanbul Bu Gece Yine Sensiz', 'İstanbul Hatıralar Kolonyası', 'İstanbul Mayıs'ta Bir Akşamı', 'Yıldızlar Altında İstanbul'... TV ve radyo programlarıyla da yıllarca

edebiyat ve İstanbul sevdalılarına seslendi, gazetelerin kültür sayfalarının hep merak edilen, vazgeçilmez isimlerinden biri oldu. Selim İleri'nin eli neye değse, orada saklı kalmış, unutulmuş bir İstanbul sahnesi vardır. Tıpkı senaryosunu yazdığı 20'den fazla filmde olduğu gibi. Türkan Şoray'ın ruhuna en uygun sahnelerin Selim İleri'nin kaleminden çıktığını da yeri gelmişken söylemeden geçmeyelim. Edebiyatın ve tarihin unutkan doğasına direnmeyi seçti ve tüm yazı kariyeri boyunca gözden kaçan, uzak duran, unutulan isimlerinin, eserlerinin peşinde oldu. Edebiyatımızın son İstanbul beyefendisi Selim İleri, kendisinin de artık sayısını hatırlamadığı eserleriyle İstanbul'un büyüüne yeniden ve yeniden ruh üfledi.

20> Ece Aksoy > İşletmeci

SENE 1984, NİSPETİYE CADDESİ. İSTANBUL GECE HAYATINI BELİRGİN BİR ŞEKİLDE DEĞİŞTİRECEK ECE BAR AÇILIYOR. AÇILIŞ GECESİ ETİLER'DE TRAFİK TIKANIYOR. ERKENDEN BİTMESİNE ALIŞKIN OLUNAN BAR KONSEPTİ ARTIK YERİNİ, SABAHIN İLK SAATLERİNE KADAR DEVAM EDEN EĞLENCEYE BIRAKIYOR. MEKÂNA İSMİNİ VEREN ECE AKSOY DA O AN İTİBARIYLA BİR YILDIZA DÖNÜŞÜYOR.

Ne bar ne restoran, o güne kadar işletmecilikle hiçbir ilgisi olmayan Ece Aksoy, annesinden miras kalan az malzemeye zengin bir sofraya hazırlama yeteneğini neredeyse 40 yıldır cömert bir şekilde İstanbul gece hayatıyla paylaşan bir isim. Dönemin popüler diskoteği Studio 54'ün üzerinde, ortama hareketlilik getirmesi için açılan Ece Bar zaman içinde önce Arnavutköy'e ardından da Kuruçeşme'ye taşındı. Mekânın bir bölümünde pop müzik tınıları yankılanırken diğer tarafta bir süre daha, küçük bir kitle için caz müzik devam etti. Bu küçük kitle giderek azalınca yerine yemekleriyle meşhur Aynalı Meyhane geldi. Ece Aksoy elini attığı her mekânla, erkek işletmecilerin hâkim olduğu gece hayatının damarlarına taze kan pompalamasıyla meşhur.

Ece Aksoy elini attığı her mekânla, erkek işletmecilerin hâkim olduğu gece hayatının damarlarına taze kan pompalamasıyla meşhur.

Ece Aksoy'a sorduk:

• ECE AKSOY'UN ALAMET-İ FARİKASI NEDİR?

"HAS MALZEME, SADELİK, SONSUZ SEVGİ, YEMEKLERE BAHARATTAN ÇOK AŞK VE NEŞE SERPMEK."

> İşletmeci

21> Cem Mirap

'Nasıl başarılı bir işletmeci nasıl olunur?' sorusunun birebir yanıtı, Cem Mirap. İsmi Bebek Lucca ile özdeşleşen Mirap, restorancılık işine sadece hevesle başlayanlardan değil. Lucca'ya giden taşları eğitimiyle de döşüyor. Bilkent Üniversitesi İşletme bölümünden mezun olan Mirap, yüksek lisansını New York'ta CUNY Baruch College'da reklam üzerine yaptıktan sonra New York'ta yaşadığı yıllarda yiyecek-içecek sektörünün detaylarına odaklanıyor. Lucca'nın temelleri de Mirap'ın New York'ta geçirdiği yıllarda ve ardından tek başına çıktığı bir dünya seyahatinde atılıyor; onlarca not alıp, kafasında şekillendirdiği mekânın ruhunu en iyi yansıtacak yerin Bebek olduğuna kanaat getiriyor. Lucca'ya gelince... Bebek, 2000'li yılların başına kadar sevenleri için her daim gözde olsa da, Teşvikiye gibi bir ayaküstü buluşma noktası değildi. 2004 yılında o meşhur köşede açılan Lucca'nın etrafında yarattığı etkiyle, semtin de enerjisi değişti ve yükseldi. Dekorasyonundan menüsüne ve geceye taşan etkinliklere; günün her saati yaşayan, yormayan, müdavimlik hissinin doğal akışında olduğu ortamıyla Bebek'in kalbine yerleşti. Dikkatli gözler için bir de farkı vardı Lucca'nın, duvarlarında yer alan sanat eserleri. Gün ve gece boyu enerjinin hiç düşmediği mekânın duvarlarında genç ve kendini gösterme fırsatını yakalaması pek de kolay olmayan, seçilmiş sanatçıların resimleri süsledi. Lucca bu öngörülü tavrıyla, yıllar içinde güncel sanat sergilerine de ev sahipliği yapan bir yeme-içme mekânı halini aldı. 2004'ten beri Bebek'teki yerinde, şimdilerde 2.0 olarak tanımlanan versiyonuyla ama alışlagelmiş tarzına bağlı kalarak yola devam ediyor.

22> Defne Koryürek

> Gıda Araştırmacısı ve Aktivist

'İSTANBUL LÜFERE HASRET KALMASIN' DENİNCE AKLA GELEN İLK İSİM... DEFNE KORYÜREK, YEME-İÇME KÜLTÜRÜNÜN SADECE BESLENME VE HAZDAN İBARET OLMADIĞINI; GASTRONOMİNİN HEPİMİZİN VAR OLUŞUNU İLGİLENDİRDİĞİNİ VE KAPSADIĞINI ANLATAN BİR GIDA ARAŞTIRMACISI VE AKTİVİSTİ...

1990'lı yılların sonunda İstanbul yeme-içme sektörünün ikonik mekânlarından biri olan Refika'yı yarattı.

Çalışmaları çok geniş bir alana yayılsa da İstanbullular onu en çok 'İstanbul Lüfere Hasret Kalmasın' kampanyasıyla hatırlıyor. Koryürek, 'Slow Food' akımının ülkemizdeki yansıması olan 'Fikir Sahibi Damaklar'ın kurucularından. Bu oluşum, 'İstanbul Lüfere Hasret Kalmasın'ın yanı sıra, 'Etiket Hafiyesi', 'Yemiyorsak Sebebi Var', 'GDO'lar Yasaklansın' gibi kampanyalarla ses getirdi. Greenpeace de daha sonra Koryürek'in açtığı yola, yavru balıkların avlanmasının önüne geçmeyi ve bu konuda tüketici ayağında farkındalık yaratmayı hedefleyen 'Seninki Kaç Santim' kampanyasıyla dahil oldu. Aslen Ankaralı olsa da kendisini, küçük yaşta yemekte yerleştikleri Emirgan'ın köylüsü olarak tanımlayan Koryürek'in İstanbul ile

sıkı ilişkisi sadece gıda aktivizmiyle sınırlı değildi. 1990'lı yılların sonunda İstanbul yeme-içme sektörünün ikonik mekânlarından biri olan Refika'yı yarattı ve o dönem Refika ile Beyoğlu Tünel bölgesinde başlayan mutenalaşmanın tanıklarından biri oldu. Refika'yı ayakta tutmak için çeşitli girişimlerde bulundu, önce aynı bölgede bir başka yere ardından da Çukurcuma'ya taşındı. Refika'nın kapanmasının ardından Koryürek'in yolculuğu, Küçükarmutlu'da restorancılığın önünü açan Dükkan markasıyla devam etti. Kendisi artık vegan; gerçek gıdaya koşulsuz ve eşit erişim hakkına dair kurguladığı yolculuğuna şimdi Ayvalık'taki Mutluköy'de devam ediyor. Savunduğu her şeyi tabii ki orada sahip çıkma-ya devam ederek...

> Yemek Şefi

23> Mehmet Gürs

1990'lı yılların ikinci yarısında, Nişantaşı'nda açılan, küçük alanına rağmen kulaaktan kulağa yayılarak tüm şehrin ilgisini çeken Downtown'u açtığında henüz 30 yaşında bile değildi Mehmet Gürs. 2000'li yılların başında patlak veren krize kadar her şey yolunda gitti. 2002'ye gelindiğinde Downtown'ın yerini Nu Teras'ın alma vakti gelmişti. Sonra, Nu Pera'nın alt katında açılan Lokanta; ardından küçük çapta bir zincire dönüşen, ilki dönemin popüler noktalarından G-Mall'da açılan NumNum... O dönemde okullu şefler etrafımızı bu kadar sarmamışken, Finlandiya doğumlu bu genç ve havalı şef, İstanbul yeme-içme kültürünü derinden etkileyen işletmeleri hayatımıza sokuyordu. Gürs'ün 'çağdaş bir İstanbullu' olarak tanımladığı Mikla ise 2005'te açıldı. Türk ve İskandinav birikimini harmanladığı Mikla ile Yeni Anadolu mutfağı manifestosunu da ortaya koydu. Kurguladığı bu bakış açısıyla özgün bir yemek kültürü oluşturma niyetlerinin de karşılığını fazlasıyla aldı. Mikla, 10'uncu yılında 'Dünyanın En İyi 100 Restoranı' listesine ilk kez listeye 96'ncı sıradan girdi, 2016'da ise listenin 56'ncı sırasına yerleşti. 2017'de 51'inci sırada yer almayı başardı; 2018'de de 44'üncü sıraya yükseldi. Gürs'ün ilham veren duruşu, onun bölge mutfağı olarak adlandırdığı, lokal üretime saygı gösterisi rafine yemeklerle Mikla'nın tüm karakterine yansıyor, İstanbul'da bir imza haline geliyor.

24> Musa Dağdeviren > İşletmeci

MUSA DAĞDEVİREN’İ TANIMLAMAK İÇİN, SADECE İSTANBUL’U DEĞİL DÜNYANIN KENDİSİNE ÇEKEN RESTORANI ‘ÇIYA SOFRASI’NIN KURUCUSU’ DEMEK YETMİYOR. O BİR YEMEK ANTROPOLOĞU. ANADOLU’NUN YEME İÇME KÜLTÜRÜNÜ BİR TITİZLİKLE ARAŞTIRAN, BULDUĞUNU SOFRALARA TAŞIYAN VE BİZİ SAKLI KALMIŞ REÇETELERLE, YEMEK İSİMLERİYLE BULUŞTURAN BİR KÜLTÜR KÂŞİFİ.

Restoranı Çiya Sofrası, Kadıköy’ün en merkezi noktasında Anadolu kültürünü yaşatan; yemeğin, mutfak kültürünün coğrafyayla sınırlı olmadığını gösteren, trend olana meylederek değil en iyi bildiğini yaparak trend olunabileceğinin bir kanıtı. Dağdeviren’in, Gaziantep’ten İstanbul’a göçtüğü 1980’li yıllarda popüler kültür, Anadolu mutfaklarını onun da ustası olduğu lahmacun ve kebabla değerlendirildiği sığ sularla geziniyordu. O ise araştırma merakıyla yemek kültürüne dair çok daha fazlasını toplamaya başlamıştı bile. İlk açıldığında altı-yedi masalık bir restoran olan Çiya’nın ilk günlerde enstrümantal klasik müzikler çalınması bilinçli bir tercih olarak anlatıyor şimdi. Zira niyeti lahmacuna ne üstten ne de alttan bakan, yemek kültürüne gerçekten ilgi duyan bir müdâvim kitlesi oluşturmaktı. Bunu büyük oranda başardı da. Bugün adını ilk kez duyduğunuz yemeklerle buluştuğunuz, aşçılara

“Bunun içinde ne vardı” derken -elinizde kalem kağıt- not tutarak sipariş verdiğiniz, bir kültür vahası Çiya Sofrası. Dağdeviren’in burayı kurmadan önce de kültüre katkı yapma hevesi vardı ve bunu yemek kültürü üzerine yayımladığı kitapların yanı sıra 15 yıldır basılan Yemek ve Kültür dergisiyle fazlasıyla yaptı da. O, aynı zamanda binlerce kitap, dergi, belge ve arşivden oluşan arşiviyle yemek kültürü üzerine odaklanan bir koleksiyoner. Yıllar içinde yaptığı seyahatlerde ekmek ve yemek kalıpları toplamaktan lokal üreticilerle bilgi alışverişi yapmaya biriktirdiklerini sunduğu Çiya Sofrası’na sadece Anadolu değil global anlamda yemek kültürünün köküne kadar kurcalamasının da etkileri yansıyor. Kadıköy Çarşısı’ndan sınır ötesine taşınan bu haklı şöhret Dağdeviren’i, Chef’s Table belgeseline de taşıdı ve Anadolu’nun zengin yeme içme kültürünü dünyayla buluşturdu.

25> Gamze Cizreli > Girişimci

Şimdilerde sayıları sadece İstanbul’da 40’ı tüm Türkiye’deyse 70’i aşan; yurt dışında da Almanya, Kazakistan ve Irak gibi ülkelerde olmak üzere 10’a yakın şubeye ulaşan Big Chefs’in önemli bir başarı öyküsü. Üniversite sonrası savunma sanayi projesinde çalışıp, işinin ona göre olmadığını anladığı anda, 1990’lı yılların başında, yeme-içme sektörüne geçiş yapar ve ilk işletmesini açan Cizreli. 2006 yılında temelleri atılan Big Chefs’in İstanbul’a gelmesi uzun sürmez. Bugün bazıları İstanbul’un en güzel manzaralı noktalarında olmak üzere tamamen yerli bir zincir olarak sayısız misafiri ağırlamaya devam ediyor restoran. Bu anlamda Boğaz kıyısındaki kaliteli yemek yemeyi fiyat-kalite dengesi açısından daha demokratik bir yere çektiğini söylemek yanlış olmaz. Big Chefs’in bir de tamamen İstanbul doğumlu kardeşi Buselik var. Anadolu Hisarı’nın ardından Şişhane Tünel, Moda ve Fenerbahçe’ye yayılan Buselik, zincir işletmelerin de ruhlarına gösterilen özenle, o ilk günkü heyecanın korunabileceğini gösteriyor. Cizreli, bugün gerek Anadolu lezzetlerinin yerel üreticilerden çıkarak sofralara taşınması, gerekse kadın emeğinin iş gücüne kazandırılması gibi konulardaki çabasıyla İstanbul’dan dünyaya açılan bir girişimci. Bu sayede de sayısız konferansın konuğu, konuşmacısı...

